

ชื่อเรื่อง ผลของการส่งเสริมทักษะการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กโดยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ชื่อผู้วิจัย นางนุจนาฏ โพธิ์ภาค

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ สิ่งที่ได้เด็กได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้ในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาช่วงอายุระหว่าง 0-6 ปี ถือว่าเป็นช่วงโอกาสทองของการเรียนรู้ ในวัยนี้สมองเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง จะช่วยสร้างเสริมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 16) เด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นวัยที่ร่างกาย และสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิด แก้ปัญหา เลือก ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: ความนำ) ทั้งนี้การวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านควรเริ่มตั้งแต่ระดับ ปฐมวัยเพราะการปูพื้นฐานให้เด็กมีความพร้อมนั้นขึ้นอยู่กับการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เยาว์วัย การจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กระดับปฐมวัยทุกคน เจริญเติบโตและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสและคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง โดยเด็กวัยนี้มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่เริ่มจากการรับรู้การเข้าใจเฉพาะสิ่งที่เห็นและจับต้องได้ (วิชาการ อนุบาลรักลูก. 2534: ความนำ) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยหากได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลืออย่างถูกวิธี และเป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการเด็กแล้ว จะทำให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปอย่างสูงสุด ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ - ถอด กระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกรองเท้า งานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ

(อิริชฐาน พุทธศิลป์ศักดิ์กุล. 2546: 111) และการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้ใช้กล้ามเนื้อสายตาร่วมกับมือ เพราะการประสานงาน ของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กยังไม่พร้อมเท่าที่ควร (ลลิตพรพรณ ทองงาม. 2539: 32 ; อ้างอิงมาจาก Lowenfeld and Lambert Brittain. 1964) การเล่นและการจัดกิจกรรมศิลปะต่างๆ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมทางมือและตามากที่สุดเด็กจะเรียนรู้

อย่างสนุกสนาน เด็กจะใช้มือใน การหยิบจับวัสดุต่างๆ ทำให้เข้าใจวิธีการใช้นิ้วจับดินสอได้อย่างถูกวิธี สอดคล้องกับพัฒนาการ

(ชัชพงศ์ 2541: 122) กล่าวว่า การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรงเด็กก็พร้อมที่จะลากลีลามือซึ่งเป็น พื้นฐาน สำคัญของการเขียน เพราะความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียน ของเด็ก ซึ่งกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือกับสายตา(Eye Hand Coordination) ให้ ประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การร้อยลูกปัด ร้อยเชือก ร้อยดอกไม้ เย็บกระดุม รูดซิป เรียงสี เรียงไม้หนีบ ปัก หมุด ตอกตะปู เป็นต้น

(เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 22 – 24)ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้กับเด็กถือเป็นประสบการณ์ตรงที่ให้ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงได้ใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ ส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อมัด เล็กซึ่งเป็นทักษะการใช้มือ การประสานสัมพันธ์ ระหว่างมือและตาจึงถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

(สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2540: 27) เพราะมือของคนเราคือ ฐานของสมองสำหรับผู้ที่ได้รับการบริหารมือ มาตั้งแต่เด็กๆจะเป็นผู้ที่มีสมองดี มีความคิดฉับไว และ การฝึกฝนความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็ก ซึ่งสามารถฝึกฝนได้โดยการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ ความสามารถของเด็ก

(เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2539: 9) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญและจำเป็น ต่อการดำรง ชีวิตประจำวันโดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ - ถอดกระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกกรองเท้า งานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กใช้ กล้ามเนื้อเล็กได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ

(อิธิฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. 2546: 111) การเล่นและการจัดกิจกรรมศิลปะต่างๆ จะเป็นเครื่องมือที่ ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมทาง มือและตามากที่สุดเด็กจะเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เด็กจะใช้มือในการหยิบ จับวัสดุต่างๆ ทำให้เข้าใจ วิธีการใช้นิ้วจับดินสอได้อย่างถูกวิธี สอดคล้องกับ พัฒนา ชัชพงศ์ (2541: 122) กล่าวว่า การพัฒนา กล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรงเด็กก็พร้อมที่จะลากลีลามือซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน เพราะความ คล่องแคล่วของกล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็ก ซึ่งกิจกรรมหรือ อุปกรณ์ ที่ช่วยส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือกับสายตา(Eye Hand Coordination) ให้ประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การร้อยลูกปัด ร้อยเชือก ร้อยดอกไม้ เย็บกระดุม รูดซิป เรียงสี เรียงไม้หนีบ ปักหมุด ตอกตะปู เป็นต้น

(เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 22 – 24) จากการศึกษาวิจัยพบว่าการเพิ่มความสามารถในการใช้มือ จะ นำไปสู่การเขียนได้ดีขึ้น ที่สำคัญกว่านั้นคือ ครอบครัวที่ไม่ปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง แต่คอย ทำให้ เด็กแทบทุกอย่าง เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการช้าในด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งการสอน ในระดับ ปฐมวัยควรเป็นการสอนโดยมุ่งเน้นการฝึกความพร้อมต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริม ความสามารถด้านร่างกาย

อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญามากกว่าที่จะมุ่งเน้นในด้านวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538: 32 ; อ้างอิงจาก Kaufman , A.S. , Zalma R. & Kaufman , N.L. 1978) การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่ เหมาะสมกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งกิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นผู้ริเริ่มกิจกรรม ควรเน้นให้มีสื่อของจริง เปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ค้นคว้า และทดลองด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2540: 23) กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ศิลปะ หรือวิธีการต่างๆ เป็นเครื่องมือ เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษ วัสดุ ฯลฯ (กรมวิชาการ. 2540: 15) สอดคล้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีกปะ ตัดเศษวัสดุที่ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กได้สัมผัสกับสื่อวัสดุต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เด็กได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ช่วยฝึกการแก้ปัญหา ผ่อนคลายอารมณ์ ทำให้จิตใจสงบ อ่อนโยน มีสมาธิในการทำงาน (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. 2546: 50)

จากที่ได้กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุเพื่อ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากในการเตรียมความพร้อมด้านการเขียน ให้กับเด็กปฐมวัย เพราะการเตรียมความพร้อมที่ดีย่อมทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการเขียนที่ดีตาม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมี ความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดียิ่งขึ้นในชั้นประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยได้แก่ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองลึกพัฒนา ตำบลปางตาไว อำเภอบางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ที่เรียนระดับปฐมวัยเด็กเล็กห้อง 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งนี้ มีเด็กระดับปฐมวัยจำนวน 10 คน

2. ด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กให้แข็งแรงโดยใช้กิจกรรมศิลปะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กก่อน – หลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

คำศัพท์ 1 หมายถึง

1. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำงานที่ละเอียดซึ่งไม่ต้องอาศัยการเคลื่อนที่ของร่างกาย แต่เป็นการใช้ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตา โดยผ่านระบบประสาททางกล้ามเนื้อ เพื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

คำศัพท์ 2 หมายถึง

2. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด จินตนาการ ได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย พัฒนามาจาก ทฤษฎี/ แนวคิด.....ของ

(อ้างอิงแหล่งที่มา) ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้